

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Roman Trzaskowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi R. M.
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem
Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 1 lutego 2017 r., sygn. akt XIII Ga (...)
wydanym w sprawie z urzędu
przy uczestnictwie R. M.
o wpis do KRS - Rejestru Dłużników Niewypłacalnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 23 listopada 2018 r.,
zażalenia uczestniczki postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 11 października 2017 r., sygn. akt XIII Ga (...),

1) oddala zażalenie;

**2) przyznaje adw. M. G. od Skarbu Państwa - Sądu
Okręgowego w Ł. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł,
powiększoną o należny podatek od towarów i usług, z tytułu
nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej R. M. z
urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 maja 2016 r. Sąd Rejonowy w P., działając z urzędu, z udziałem R. M. o wpis do KRS - Rejestru Dłużników Niewypłacalnych, na skutek skargi uczestniczki postępowania na postanowienie Referendarza o wpisie utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie i dokonany na jego podstawie wpis do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych.

Postanowieniem z dnia z dnia 1 lutego 2017 r., sygn. akt XIII Ga (...) Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację uczestniczki od wyżej wymienionego postanowienia Sądu Rejonowego w P.

Odpis postanowienia z uzasadnieniem został doręczony uczestniczce w dniu 12 kwietnia 2017 r.

W dniu 10 czerwca 2017 r. R. M. złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończanego prawomocnym postanowieniem dnia z dnia 1 lutego 2017 r., XII Ga (...), podnosząc, że spłaca należności wobec ZUS, czyli nie jest dłużnikiem niewypłacalnym, a więc nie powinna figurować w rejestrze dłużników niewypłacalnych.

Zarządzeniem z dnia 1 września 2017 r. R. M. została wezwana do uzupełnienia braków skargi o wznowienie postępowania.

Wezwanie na podstawie zarządzenia z dnia 1 września 2017 r. zostało doręczone skarżącej w dniu 14 września 2017 r.

W piśmie z dnia 18 września 2017 r. R. M. wskazała, że podstawą wznowienia postępowania jest kłamstwo w postanowieniu z dnia 1 lutego 2017 r., że jest dłużnikiem niewypłacalnym wobec ZUS. Z jej majątku okradł ją Sąd Rejonowy w O., bezprawnie i bez podstaw obciążając jej współwłasność Kw (...) hipoteką banku i wydając na nią nakaz zapłaty za obcy kredyt.

Postanowieniem z dnia 11 października 2017 r. Sąd Okręgowy w Ł. odrzucił skargę, uznając, że nie została oparta na żadnej z ustawowych podstaw.

R. M. zaskarżyła zażaleniem postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 11 października 2017 r. w całości, zarzucając naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. przez jego błędne niezastosowanie i - w konsekwencji art. 410 § 1 k.p.c. przez jego nieuprawnione zastosowanie i odrzucenie skargi - z uwagi na to, że w niniejszej sprawie skarga o wznowienie nie została oparta na żadnej z ustawowych podstaw, a co za tym idzie - podlega odrzuceniu, podczas gdy skarga została oparta na podstawie określonej w art. 403 § 2 k.p.c. w postaci wykrycia okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, w związku z czym skargę należało uwzględnić.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 412 § 1 k.p.c. skutek skargi o wznowienie postępowania sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Z brzmienia cytowanego przepisu jednoznacznie wynika, że przedmiotem postępowania jest udowodnienie istnienia podstawy, na której oparto skargę w konkretnej sprawie. W konsekwencji zakres ponownego rozpoznania sprawy uwarunkowany jest przyczyną wznowienia wskazaną przez skarżącego i nie jest dopuszczalne wyjście poza tę przyczynę. W świetle art. 409 k.p.c. istotnym elementem skargi o wznowienie postępowania jest zatem podanie podstawy tegoż wznowienia oraz jej uzasadnienie i to zarówno z punktu widzenia wstępnej analizy skargi w trybie art. 410 § 1 k.p.c., przed ewentualnym skierowaniem sprawy na rozprawę, jak i z uwagi na przepis art. 412 § 1 k.p.c. ograniczający kognicję sądu do tak zakreślonych granic.

Nadzwyczajny charakter tego środka prawnego, skierowanego przeciwko prawomocnemu orzeczeniu, powoduje, że wznowienie postępowania może nastąpić wyłącznie z powodów ściśle określonych w ustawie. Katalog podstaw wznowienia został zawarty w art. 401, art. 401¹ i art. 403 k.p.c. i jest on wyczerpujący. Wszelkie inne okoliczności, wykraczające poza sytuacje wymienione w powołanych przepisach, nie mogą stanowić oparcia dla skargi o wznowienie. W doktrynie funkcjonuje przy tym podział podstaw wznowienia na przyczyny nieważności (art. 401 k.p.c.), które stanowią bezwzględny powód wznowienia w tym znaczeniu, że ich stwierdzenie w każdym przypadku skutkuje uchyleniem

zaskarżonego orzeczenia, oraz tzw. podstawy restytucyjne (art. 403 k.p.c.), których istnienie uzasadnia uchylenie orzeczenia tylko w przypadku wystąpienia związku przyczynowego zachodzącego między nimi a treścią rozstrzygnięcia, jak i wreszcie tę podstawę, jaką jest wydanie wyroku w oparciu o akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą (art. 401¹ k.p.c.).

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c., który stanowi podstawę prawną zaskarżonego postanowienia, sąd odrzuca skargę o wznowienie postępowania nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, że skarga o wznowienie postępowania nie opiera się na ustawowej podstawie wznowienia nie tylko wtedy, gdy przytoczona w niej podstawa nie odpowiada żadnej z ustawowych podstaw wznowienia, lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie ustawowej podstawie wznowienia, jednakże w rzeczywistości nie wystąpiła (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNCP 1968, nr 8 - 9, poz. 154, z dnia 30 maja 1996 r., I CRN 101/95, OSNC 1996, Nr 10, poz. 138, z dnia 28 października 1999 r. II UKN 174/99, OSNP 2001, Nr 4, poz. 133, z dnia 30 maja IV CZ 22/07, nie publ., z dnia 6 listopada 2009 r., I CZ 57/09, nie publ., III CZ 18/10, nie publ.). Jednocześnie podkreśla się, że odrzucenie skargi na podstawie przytoczonego przepisu z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie może nastąpić w sytuacji, w której z samego uzasadnienia skargi w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że powołana w niej podstawa wznowienia w rzeczywistości nie zachodzi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2015 r., I CZ 3/15, nie publ.).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 maja 2016 r., IV CZ 25/16, (nie publ.), sąd badający przesłankę niedopuszczalności skargi ujętą w art. 410 § 1 in fine k.p.c. powinien ocenić, czy wskazana w skardze podstawa jest w ogóle przewidziana w ustawie i czy powołane przez skarżącego okoliczności faktyczne wypełniają hipotezę którejkolwiek z norm opisujących ustawowe znamiona podstawy wznowienia. Badając, czy skarga jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia, sąd bierze pod uwagę jedynie treść twierdzeń faktycznych zawartych w skardze i nie weryfikuje ich prawdziwości.

Według skarżącej wniesioną przez nią skargę uzasadnia kłamstwo w postanowieniu, że jest dłużnikiem niewypłacalnym wobec ZUS. Jednakże okoliczność ta nie daje się zakwalifikować pod żadną z podstaw wznowienia przewidzianych w art. 401-403 k.p.c. Przesądza to o niedopuszczalności postępowania o wznowienie i stanowi podstawę do odrzucenia skargi (art. 410 § 1 k.p.c.).

W przedmiotowej sprawie podstawę wpisu dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych stanowi art. 55 pkt. 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 986 ze zm.), zgodnie z którym do rejestru wpisuje się z urzędu dłużników, którzy zostali zobowiązani do wyjawienia majątku w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu egzekucyjnym. W sprawie nie było kwestionowane, że Sąd Rejonowy w O., na wniosek wierzyciela ZUS Oddział w O., postanowieniem z dnia 19 stycznia 2016 r. w sprawie I Co [...] /15 nakazał dłużnikowi – R. M. wyjawienie majątku i że postanowienie to jest prawomocne.

Przyczyny niewypłacalności mogą być różne, jednakże nie podlegają one badaniu w postępowaniu o wpis do rejestru dłużników niewypłacalnych. Wynika to z jednoznacznej treści ustawy (art. 55 pkt 3), z charakteru postępowania rejestrowego oraz z niedopuszczalności weryfikowania prawomocnych orzeczeń sądowych będących podstawą wpisu (art. 365 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2003 r., V CK 7/03).

W świetle charakteru postępowania rejestrowego podniesiona w skardze okoliczność - że skarżąca nie jest dłużnikiem niewypłacalnym, co potwierdza zaświadczenie ZUS o braku wymagalności należności z tytułu składek - nie mogła zapobiec dokonaniu wpisu R. M. do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych i tym samym nie mogła mieć wpływu na wynik sprawy.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu orzeczono na podstawie § 2, 4 ust. 1 i 3, § 14 pkt 12 i § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

jw